

Til alle høringsparter, jf. høringslisten

HØRING I FORBINDELSE MED DIMENSIONERING AF SPECIALLÆGEUDDANNELSEN 2024-2028 OFTALMOLOGI

I forbindelse med udarbejdelsen af dimensioneringsplan 2024-2028 for antallet af speciallægeuddannelsesforløb, ønsker Sundhedsstyrelsen input til vurdering af behovet for speciallæger i fremtiden. I høringsmaterialet indgår en række spørgsmål til belysning af dette.

Høringen er opdelt i en overordnet høring og en specialespecifik høring målrettet behovet for speciallæger inden for de 39 specialer. Det samlede høringsmateriale kan findes på høringsportalen.

Høringsmaterialet indeholder faktuelle oplysninger om det enkelte speciale baseret på [Lægeprognose 2021-2045](#), blandt andet antal speciallæger fordelt på køn, alder og region, hvor speciallægerne er beskæftiget og antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb.

Vi forventer ikke, at høringsparterne går i gang med konkrete beregninger, men at høringsparterne vurderer, ud fra den viden de allerede har og det fremsendte materiale, hvilken udvikling, der forventes i de kommende år.

Nærværende dokument består af:

- Dette høringsbrev
- Syv spørgsmål om udbud, efterspørgsel og dimensionering til besvarelse i specialet
- Baggrundsmateriale:
 - Generelle bemærkninger
 - Seks figurer og seks tabeller med baggrundsdata og forventninger til antal og fordeling af speciallæger i specialet
 - To bilag over befolkningsudvikling og prognosescenarier

En oversigt over indholdet fremgår af side 2 i dette dokument.

Hørings svar sendes til dimensionering@sst.dk. Fristen er den **2. januar 2023**.

I arbejdet med dimensioneringsplanen rådgives Sundhedsstyrelsen af Prognose- og dimensioneringsudvalget, som er et permanent udvalg under det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse.

Med venlig hilsen

Steen Dalsgård Jespersen
Enhedschef
Sundhedsstyrelsen
Uddannelse

1. september 2022

Sagsnr. 06-0101-619

Reference ALJE

T 93 59 02 11

E dimensionering@sst.dk

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Danmark

T +45 72 22 74 00
E sst@sst.dk
www.sst.dk

Indhold

Høringsmaterialet indeholder en række oplysninger om antal speciallæger i specialet fordelt på køn, alder, branche og region.

For at give en fælles ramme til vurdering af den demografiske udviklings betydning for dimensioneringen af specialet, indeholder høringmaterialet desuden i Bilag A oversigter over den forventede udvikling i aldersfordeling, fødselsoverskud, befolkningstilvækst mv.

For de forventede udviklingstendenser for kønssammensætning, aldersfordeling mv. for læger og speciallæger, henvises til Sundhedsstyrelsens [Lægeprognose 2021-2045](#).

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel	3
Spørgsmål vedrørende dimensionering	4
Generelle bemærkninger	4
Speciallæger i specialet i arbejdsstyrken i 2019.....	5
Figur 1: Alders- og kønsfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken, 2019	5
Figur 2: Procentuel alders- og kønsfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken, 2019...	5
Figur 3: Aldersfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region, 2019...	6
Figur 4: Procentuel aldersfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region, 2019.....	6
Antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche og region	7
Tabel 1: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Nordjylland, 2013-2019	7
Tabel 2: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Midtjylland, 2013-2019.....	7
Tabel 3: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Syddanmark, 2013-2019	8
Tabel 4: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Hovedstaden, 2013-2019.....	8
Tabel 5: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Sjælland, 2013-2019.....	8
Antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb i specialet.....	8
Tabel 6: Udvikling i antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb fordelt på videreuddannelsesregion og i alt, 2016-2021	8
Fremtidig udvikling i antal speciallæger i specialet	9
Figur 5: Prognose for udvikling i antal speciallæger i specialet, 2021-2045	9
Figur 6: Teknisk fremskrivning af antal speciallæger i specialet, 2021-2045.....	10
Bilag A: Befolkningsudvikling	11
Figur a: Befolkningsudvikling fordelt på aldersgruppe, 2022-2060	11
Figur b: Udviklingen af aldersgruppers andel af den samlede befolkning, 2022-2060.....	11
Figur c: Befolkningsfremskrivning fordelt på region, 2022-2045	12
Figur d: Udvikling i fødselsoverskud, nettoindvandring og befolkningstilvækst, 2022-2060	12
Bilag B: Prognosescenarier.....	13

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel

Spørgsmål 1:

Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger i specialet?

Spørgsmål 2:

Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Spørgsmål 3:

Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter speciallæger i specialet de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. hovedscenariet i Figur 5? Med hvilken begrundelse?

I hovedscenariet indgår den antagelse, at alle hoveduddannelsesforløb besættes efter en periode. Brug nogle af de andre scenarier til at vurdere udviklingen hvis dette ikke er tilfældet.

I vurderingen af efterspørgslen bedes foretaget en opdeling på funktionsniveau, således at det belyses, hvor stor en andel af speciallægerne i specialet, der fremadrettet forventes at være beskæftiget på hovedfunktionsniveau, regionsfunktionsniveau samt højt specialiseret funktionsniveau.

Spørgsmål 4:

Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet af speciallæger i specialet?

I vurderingen bør der tages højde for den demografiske udvikling, ændrede sygdomsmønstre, ændrede behandlingsmønstre/metoder, teknologisk udvikling, sundhedsplanlægning, øget specialisering, fokus- og indsatsområder, strukturændringer mv.

Der kan i besvarelsen hentes inspiration fra Sundhedsstyrelsens specialevejledninger, som findes på: [Gældende specialeplan - Sundhedsstyrelsen](#)

Særligt kapitlet vedrørende ”Forhold af betydning for specialeplanlægning” vurderes som værende relevante for besvarelsen.

Der kan ligeledes hentes inspiration fra rapporten:

[Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2021 - Sundhedsstyrelsen](#)

Spørgsmål 5:

Er der nogle generelle bemærkninger til lægeprognosens fremskrivning af speciallæger i specialet?

Spørgsmål vedrørende dimensionering

Spørgsmål 6:

Uddannelseskapaciteten blev i Dimensioneringsplan 2021 og Dimensioneringsplan 2022-2023 fastsat til følgende antal hoveduddannelsesforløb pr. år:

Oftalmologi	2021	2022	2023
VUR Nord	7	7	7
VUR Syd	5	5	5
VUR Øst	8	8	9
I alt	20	20	21

Hvilken uddannelseskapacitet anbefales for perioden 2024-2028, og med hvilken begrundelse?

Antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb fordelt på videreuddannelsesregion 2016-2021 fremgår af Tabel 6.

Der skal ikke overdimensioneres i forhold til en aktuel besættelsesgrad under 100 pct. Der er en generel forventning om over tid, at antallet af alle dimensionerede hoveduddannelsesforløb i dimensioneringsplanen besættes.

Spørgsmål 7:

Den nuværende ratio mellem introduktions- og hoveduddannelsesforløb er fastsat til 1,5-2,0.

Hvilken ratio mellem introduktions- og hoveduddannelsesforløb vurderes nødvendig for dels at sikre et passende antal ansøgere til hoveduddannelsesforløbene og dels at sikre, at læger introduceres til specialet?

Generelle bemærkninger

Data er diskretioneret i henhold til datafortrolighedspolitik fra Danmarks Statistik. Præcise antal i grupper på under tre personer vises ikke, men angives med '<3'. De angivne tal kan afvige fra det eksakte, både i oplysninger om totale antal speciallæger og under de enkelte grupper. Grupper på under tre personer indgår som '0' personer under procentuelle beregninger og angives med '%'. For nogle specialer er enkelte grupper slået sammen, fx alderskategorier, for at undgå diskretionering.

Høringsmaterialet er udarbejdet for alle 39 specialer, hvilket betyder, at figurer og tabeller for de mindre specialer kan forekomme "tomme". Fremstillingen tilgodeser en standardiseret figur- og tabelfremstilling, så materialet for forskellige specialer er nemmere at læse og sammenligne.

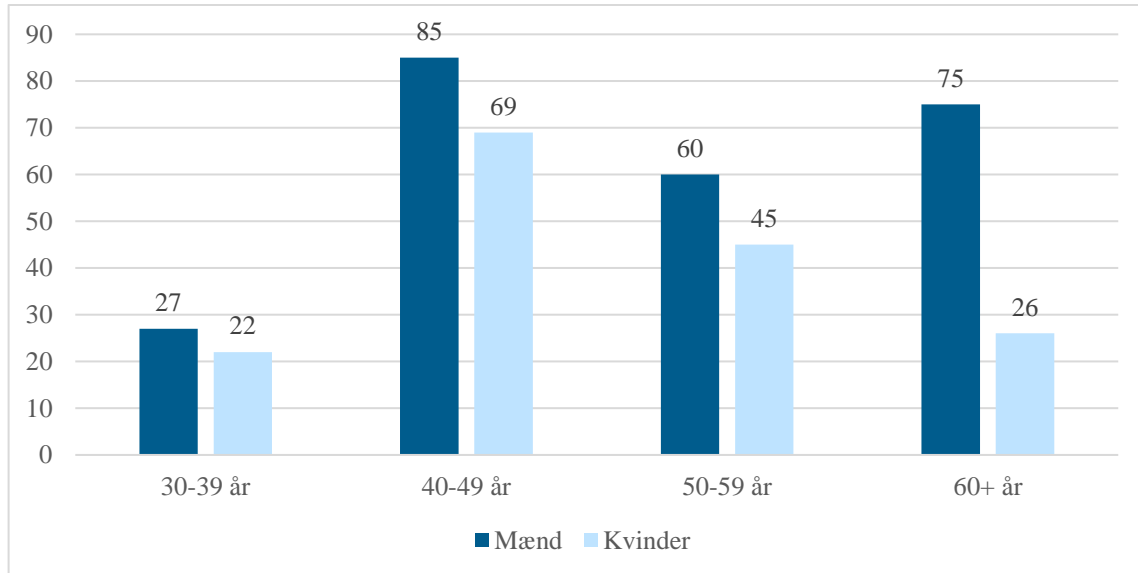
Hvor andet ikke er nævnt, er tallene baseret på Bevægelsesregisteret opgjort med status pr. 31. december det pågældende år. Bevægelsesregisteret danner grundlag for data i baggrundsmaterialet. Registeret er ved udsendelse af høringsmaterialet opdateret til og med 2019. Tallene dækker erhvervsaktive læger til og med 75 år.

Nogle opgørelser er baseret på arbejdsstyrken, mens andre er baseret på læger i beskæftigelse. Forskellen er, at læger i arbejdsstyrken inkluderer læger på orlov og ledige.

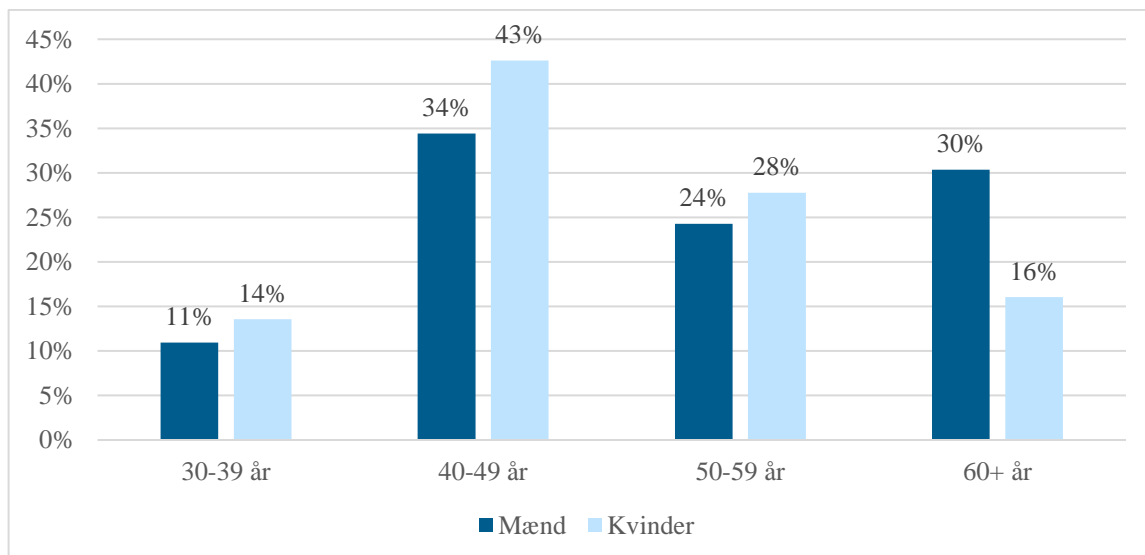
Sundhedsstyrelsen fastsætter den kommende dimensioneringsplan for en femårig periode og er i øvrigt opmærksom på den igangværende revision af rammerne for den lægelige videreuddannelse.

Speciallæger i specialet i arbejdsstyrken i 2019

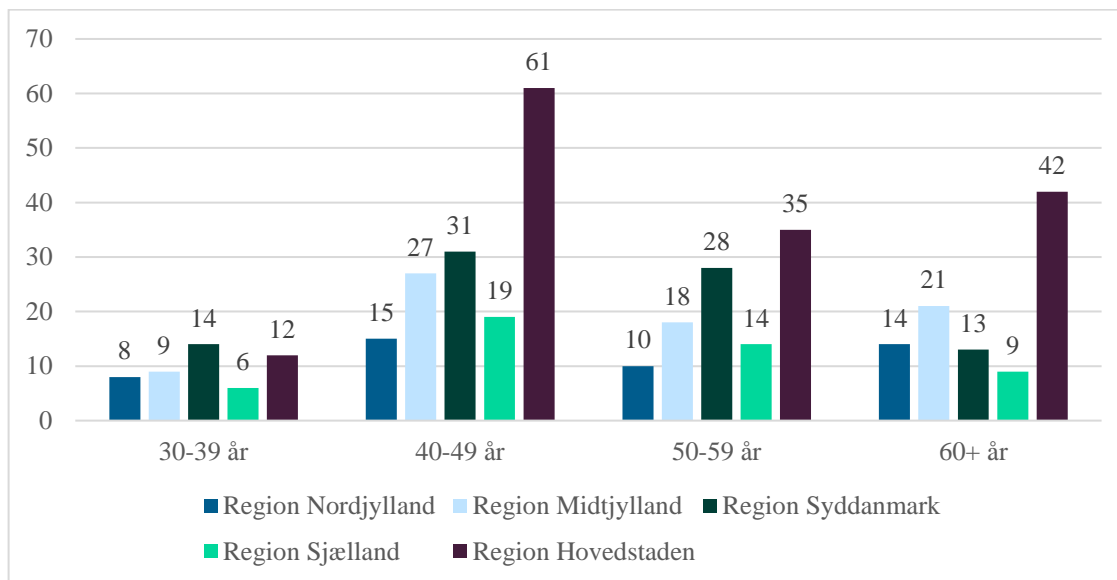
Figur 1: Alders- og kønsfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken, 2019

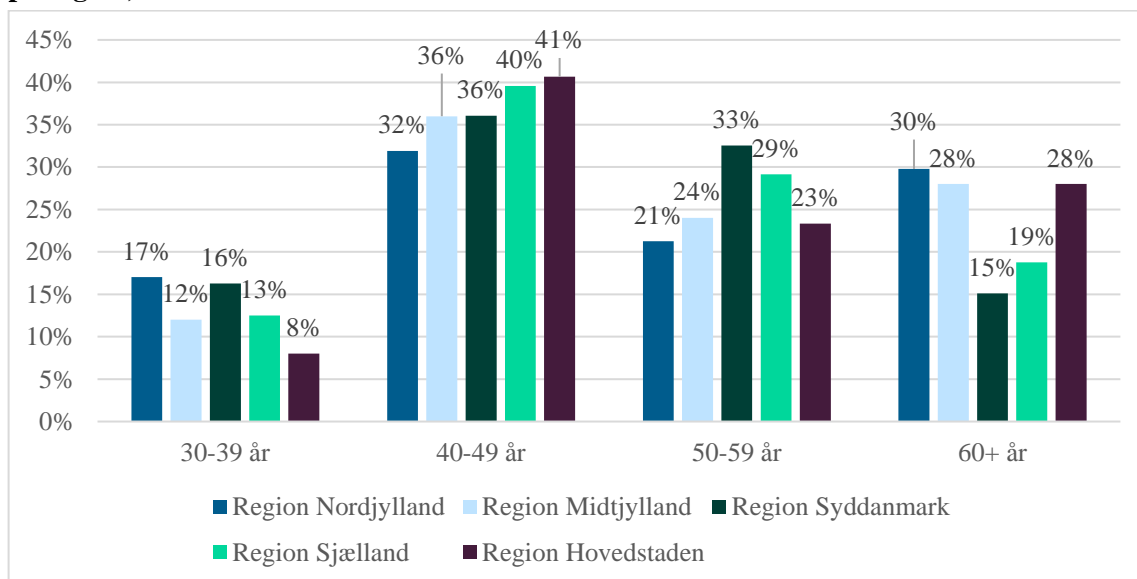
Figur 2: Procentuel alders- og kønsfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken, 2019

Figur 3: Aldersfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region, 2019¹

Figur 4: Procentuel aldersfordeling blandt specialets speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region, 2019

¹ Speciallæger, der i Bevægelsesregistret er registreret under ”ukendt region”, indgår ikke i opgørelsen.

Antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche og region

I tabellerne 1-5 ses udvikling i antallet af beskæftigede speciallæger i de fem regioner fordelt på branche i perioden 2013-2019. Det samlede antal af speciallæger i beskæftigelse fordelt på de enkelte specialer inden for hver enkelt region kan ses i Tabel 18 i Lægeprognosen 2021-2045.

Tabel 1: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche² i Region Nordjylland, 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospitaler ³	19	20	21	18	24	24	24
Den almene primærsektor (Alment praktiserende læger) ⁴	<3	0	0	0	0	0	0
Praktiserende speciallæger ⁵	16	15	13	15	15	17	19
Sundhedsvæsen i øvrigt	0	0	0	0	0	0	0
Institutionsophold og sociale foranstaltninger	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0	0
Undervisning og forskning	0	0	0	0	0	0	0
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige brancher ⁶	0	<3	<3	<3	<3	<3	<3

Tabel 2: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Midtjylland, 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospitaler	29	31	30	30	34	33	34
Den almene primærsektor (Alment praktiserende læger)	0	0	0	0	0	0	0
Praktiserende speciallæger	34	38	38	37	39	36	36
Sundhedsvæsen i øvrigt	0	0	0	0	0	0	0
Institutionsophold og sociale foranstaltninger	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig forvaltning	<3	0	0	0	0	0	0
Undervisning og forskning	0	0	0	0	0	0	0
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige brancher	3	3	3	3	3	4	3

² Branchebetegnelser er defineret af Danmark Statistik ud fra den virksomhed lægen er beskæftiget i.

³ Hospitaler dækker over både offentlige og private hospitaler.

⁴ Branchen alment praktiserende læger omfatter konsultation og behandling udført af alment praktiserende læger og vagtlæger, hvad enten det foregår i individuel praksis, i lægehuse eller patientens hjem. Der skelnes ikke mellem private og offentlige læger i branchen alment praktiserende læger. I tabellen er betegnelsen for branchen "alment praktiserende læger" ændret til en mere dækkende betegnelse "den almene primærsektor", da antallet inkluderer både alment praktiserende læger, og bl.a. vagtlæger der alene er aktive i lægevagten og vikarer, der kan have ganske få timer årligt.

⁵ Praktiserende speciallæger omfatter konsultation og behandling på speciallægeområdet, hvad enten det foregår i individuel praksis, lægecentre eller ambulatorier. Røntgen- og fertilitetsklinikker samt alkoholambulatorier er også omfattet af branchen praktiserende speciallæger.

⁶ Øvrige brancher dækker blandt andet over socialektoren og vikarbureauer.

Tabel 3: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Syddanmark, 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospitaler	32	34	37	37	40	43	46
Den almene primærsektor (Alment praktiserende læger)	0	0	0	0	0	0	0
Praktiserende speciallæger	43	41	41	43	38	39	39
Sundhedsvæsen i øvrigt	0	0	0	0	0	0	0
Institutionsophold og sociale foranstaltninger	0	0	0	0	<3	0	0
Offentlig forvaltning	0	0	<3	<3	<3	<3	0
Undervisning og forskning	<3	<3	0	0	0	0	0
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige brancher	0	<3	<3	<3	<3	<3	<3

Tabel 4: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Hovedstaden, 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospitaler	51	53	55	58	57	56	59
Den almene primærsektor (Alment praktiserende læger)	3	3	3	<3	<3	<3	4
Praktiserende speciallæger	66	66	68	70	73	78	77
Sundhedsvæsen i øvrigt	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
Institutionsophold og sociale foranstaltninger	0	<3	<3	<3	<3	0	0
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0	0
Undervisning og forskning	<3	<3	<3	<3	<3	0	<3
Fremstilling og handel med medicinalvarer	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
Øvrige brancher	4	5	6	6	6	<3	5

Tabel 5: Udvikling i antal beskæftigede speciallæger i specialet fordelt på branche i Region Sjælland, 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospitaler	16	20	19	20	19	21	22
Den almene primærsektor (Alment praktiserende læger)	0	0	0	0	0	0	0
Praktiserende speciallæger	28	26	28	28	27	25	25
Sundhedsvæsen i øvrigt	<3	0	0	0	0	0	0
Institutionsophold og sociale foranstaltninger	0	0	0	0	<3	<3	0
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	0	0	0
Undervisning og forskning	0	0	0	0	0	0	0
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige brancher	0	0	0	0	0	<3	0

Antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb i specialet

Tabel 6: Udvikling i antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb fordelt på videreuddannelsesregion og i alt, 2016-2021

Oftalmologi	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Opsl.	Besatte	Opsl.	Besatte	Opsl.	Besatte	Opsl.	Besatte	Opsl.	Besatte	Opsl. inkl. fleks	Besatte inkl. fleks
VUR Nord	7	7	8	7	7	7	8	8	7	6	8	7
VUR Syd	6	6	6	4	5	5	5	5	5	6	4	4
VUR Øst	9	9	10	10	6	6	8	8	8	8	8	9
I alt	22	22	24	21	18	18	21	21	20	20	20	20

Note: Opsl., Opslåede; Fleks, Flexforløb

Kilde: Indberetninger fra videreuddannelsesregionerne (Opgørelserne kan findes på [Opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb - Sundhedsstyrelsen](#)).

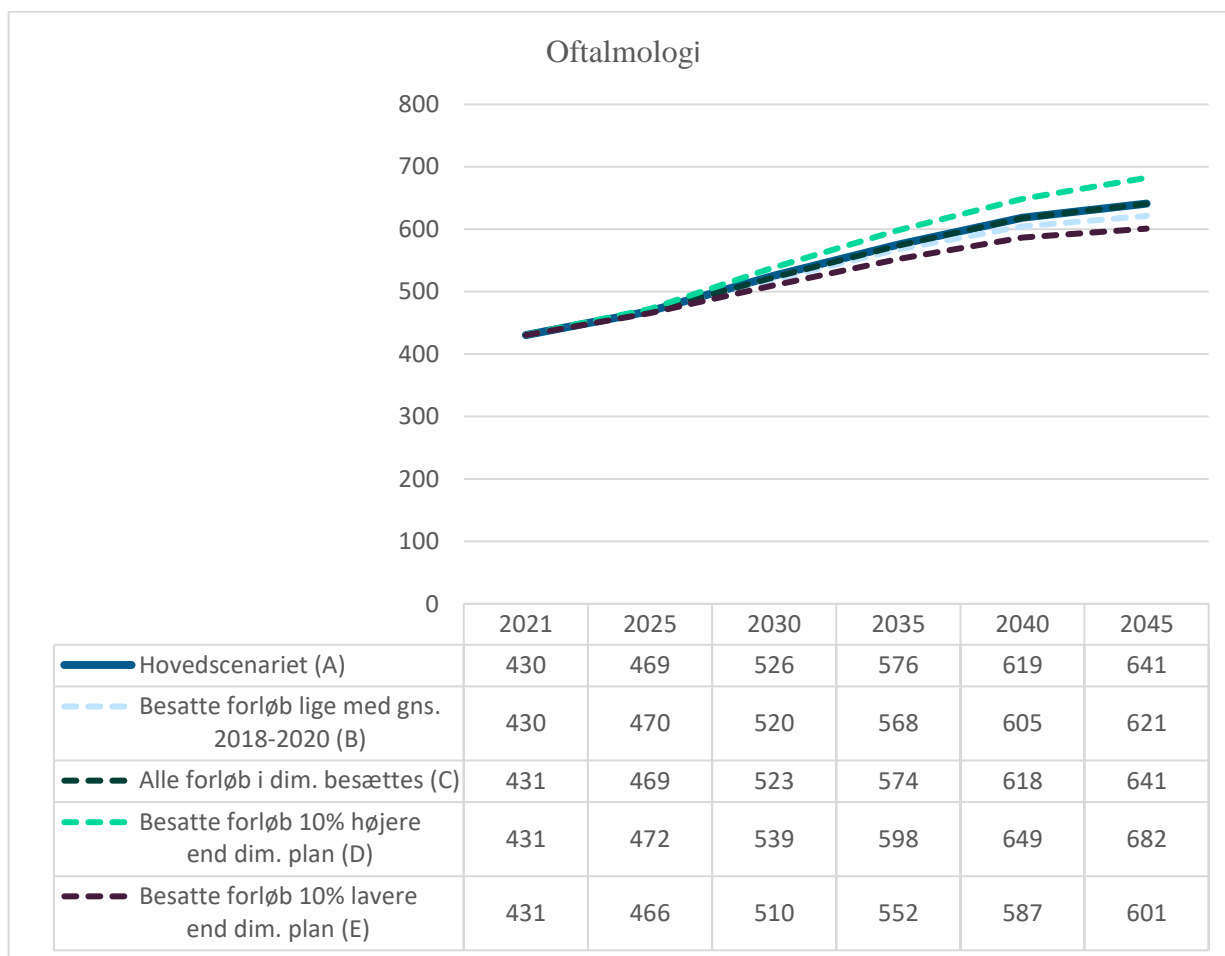
Fremtidig udvikling i antal speciallæger i specialet

I Figur 5 ses fremskrivningerne fra Sundhedsstyrelsens Lægeprognose 2021-2045.

Definition/forklaring af scenarierne i Figur 5 ses i Bilag B. De nærmere forudsætninger for fremskrivningerne, kan ses i [Lægeprognose 2021-2045](#).

I hovedscenariet forventes der i perioden 2021-2045 en vækst på 48,9 pct. i udbuddet af speciallæger i specialet, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,7 pct.

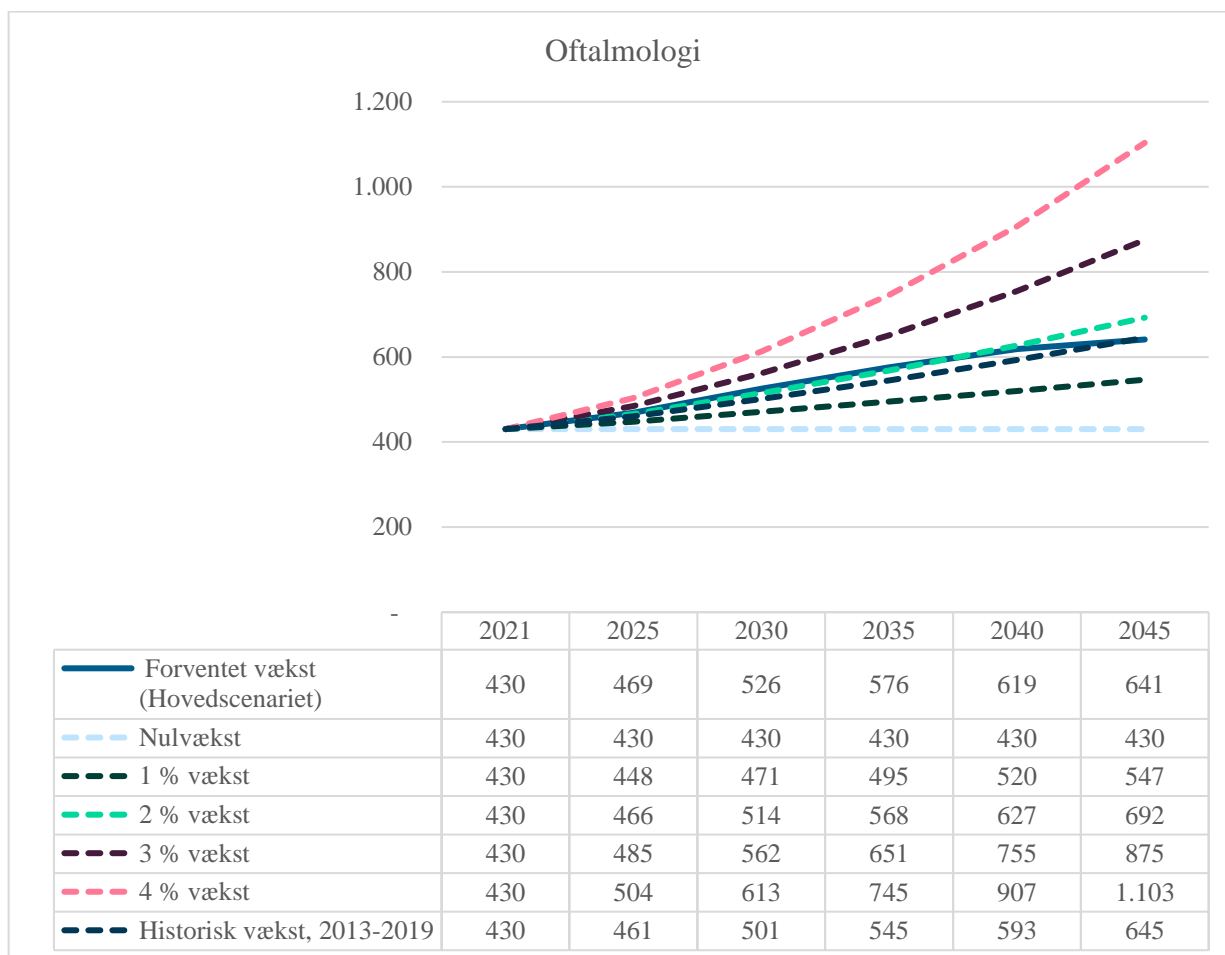
Figur 5: Prognose for udvikling i antal speciallæger i specialet, 2021-2045

Bemærk at intervallerne på x-aksen er hhv. fireårig mellem 2021-2025 og efterfølgende femårig.

I Figur 6 vises den forventede vækst i antal speciallæger i specialet sammenlignet med udvalgte vækstscenarier samt den historiske vækst i perioden 2013-2019.

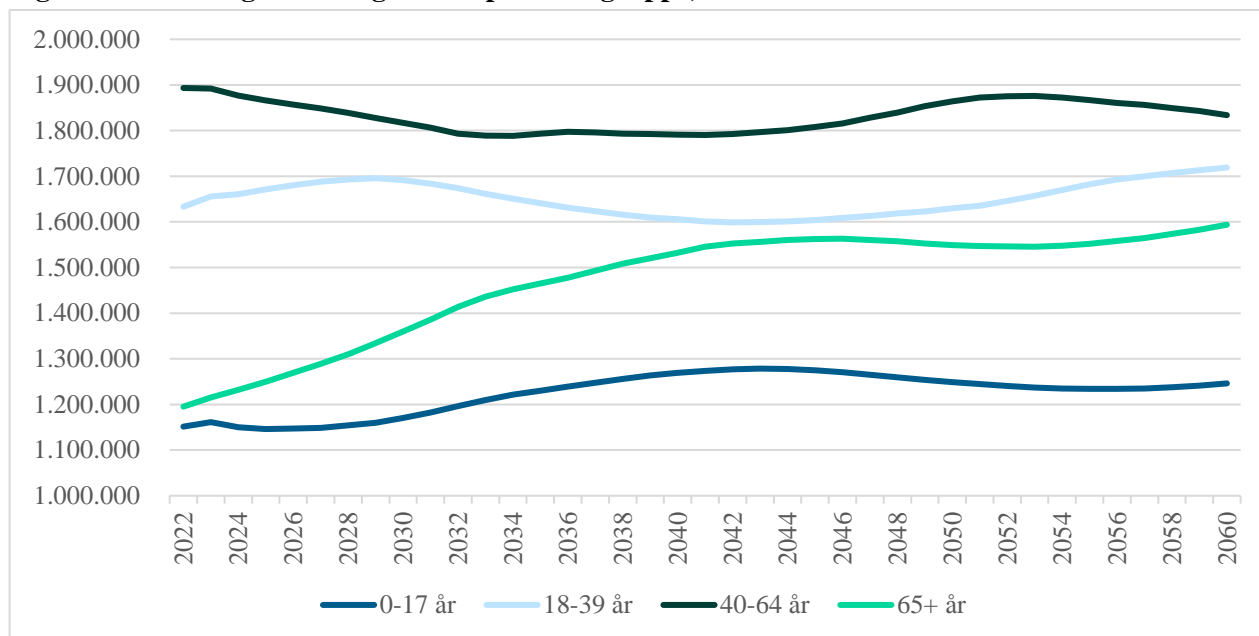
Figur 6: Teknisk fremskrivning af antal speciallæger i specialet, 2021-2045

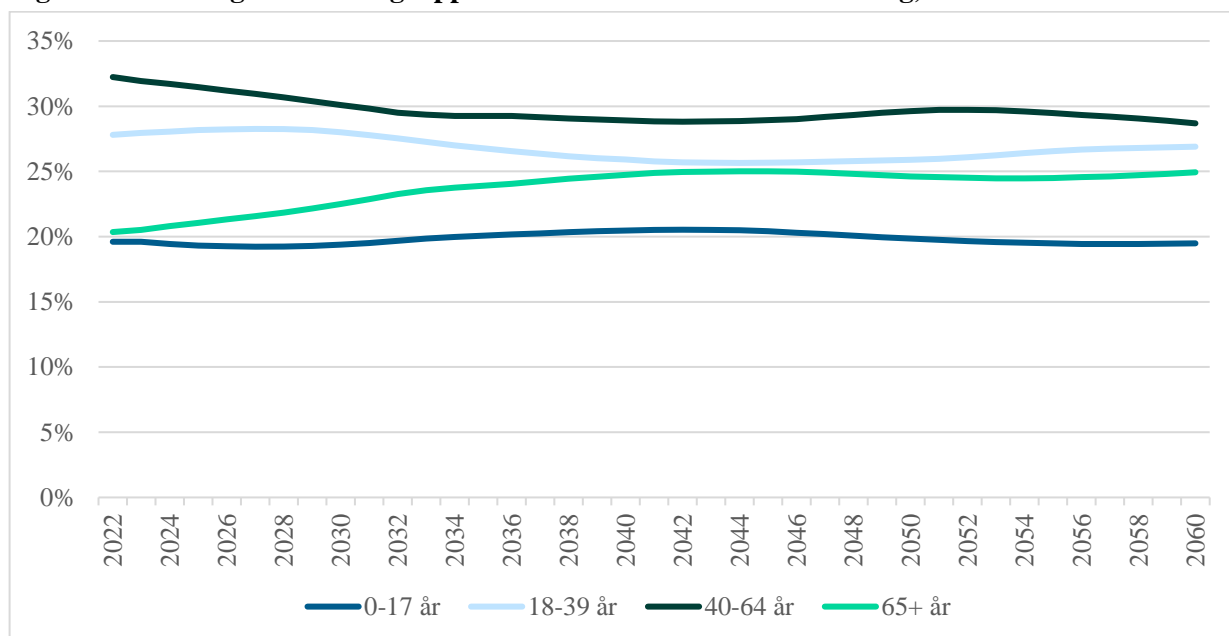
Bemærk at intervallerne på x-aksen er hhv. fireårig mellem 2021-2025 og efterfølgende femårig.

Bilag A: Befolkningsudvikling⁷

Figur a: Befolkningsudvikling fordelt på aldersgruppe, 2022-2060

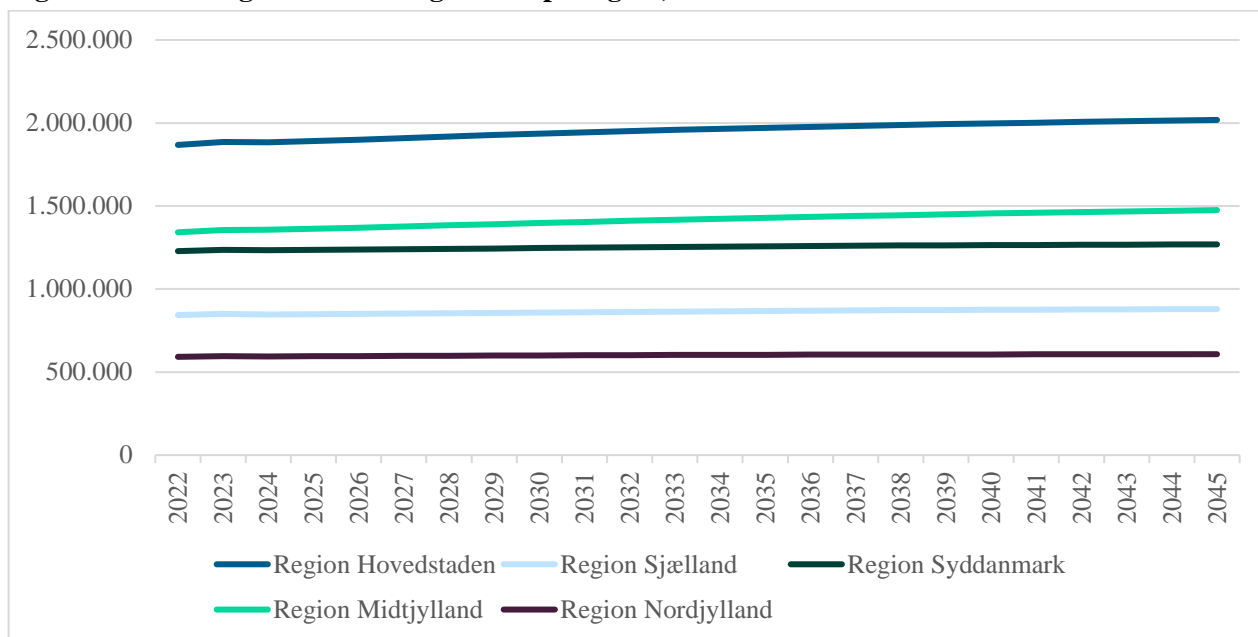

Figur b: Udviklingen af aldersgrupperes andel af den samlede befolkning, 2022-2060

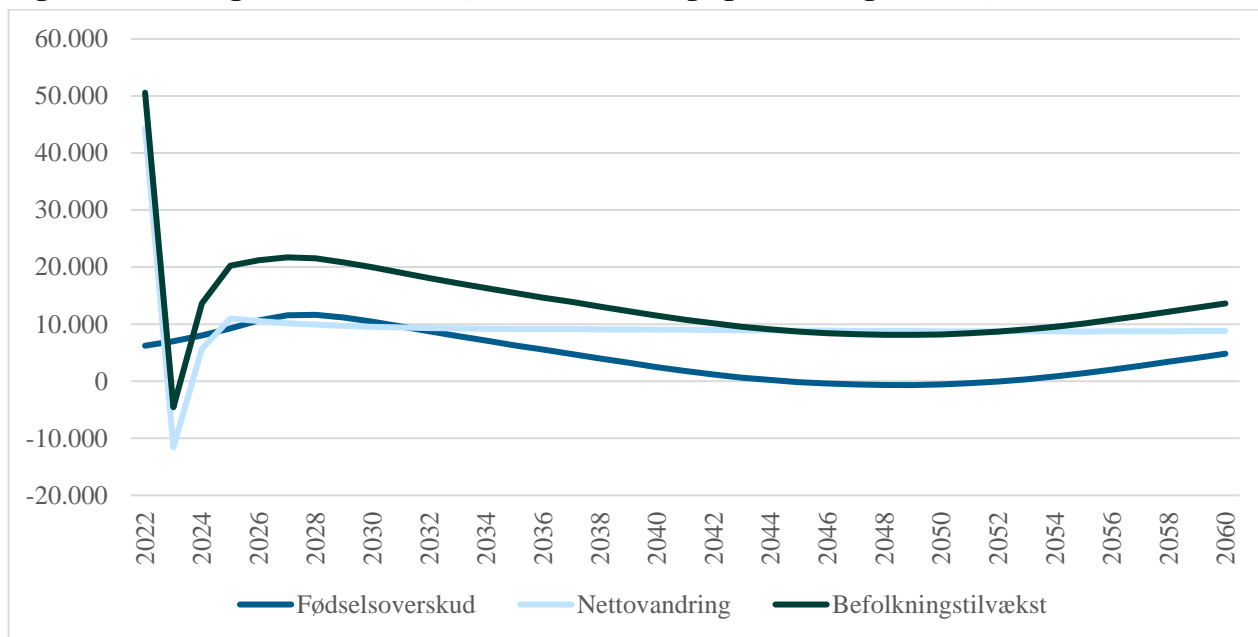

⁷ Kilde vedr. Figurer a-d: Danmarks Statistik, Befolkningsfremskrivning 2022. <http://www.statistikbanken.dk>, 11. August 2022.

Figur c: Befolkningsfremskrivning fordelt på region, 2022-2045

Figur d: Udvikling i fødselsoverskud, nettovandring og befolkningstilvækst, 2022-2060

Note: Den aktuelle indvandring af ukrainerne påvirker årets befolkningsfremskrivning indtil udgangen af 2024 (Kilde: Danmarks Statistik, <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=38251>)

Fødselsoverskud = antal levendefødte – antal døde

Nettovandring = antal indvandrede – antal udvandrede

Befolkningstilvækst = Fødselsoverskud + nettovandring

Bilag B: Prognosescenarier

Forklaring/definition af scenarier i Figur 5. For yderligere information henvises til Lægeprognose 2021-2045.

Prognosens fremskrivninger indeholder følgende fem scenarier for den forventede udvikling af speciallæger i de enkelte specialer:

- A. Hovedscenariet (A), baseres på en beregning af antallet af besatte forløb ud fra foregående års tendenser (2019-2020).
- B. Scenarie B, hvor antallet af besatte hoveduddannelsesforløb er lig det gennemsnitlige antal besatte forløb i perioden 2018-2020.
- C. Scenarie C, hvor samtlige hoveduddannelsesforløb i dimensioneringsplanen besættes.
- D. Scenarie D, hvor antallet af besatte forløb sættes 10 pct. højere end dimensioneringsplanen, dog minimum ét forløb højere end dimensioneringen.
- E. Scenarie E, hvor antallet af besatte forløb sættes 10 pct. mindre end dimensioneringen, dog minimum ét forløb mindre end dimensioneringen.